

FOLYTATÁS A 8. OLDALRÓL

A visszaáramlás megkezdődött, vagy a hegedűkészítők töltötték be az űrt?

– Az a korszak lezárult. Ami kiáramolhatott, azzal szegényebbek is lettünk. Négy-hatszoros árkülönbség volt a hangszerek között, így egyben kiváló üzlet is volt, sokan foglalkoztak vele. Az Aranykorszak hangszereiből ma már nagy ritkán bukkannak elő ismeretlen darabok. Hónapok telnek el, amikor egy közepesnél jobb hangszer kerül a kezembe. Viszont az űr valamilyen módon kitöltődik. Sok kiváló mestert tartunk számon, de rengeteg amatőr, fél amatőr hangszerkészítő is felbukkan a piacon. Egy másik jelenség: az átalakítás. Az erdélyi, szászrégeni gyárban például több száz hangszerkészítő dolgozik, s saját műhelyükben is dolgoznak serényen. Ezek a hegedűk ráadásul nagyon jó minőségűek. Egy iparág állt rá, hogy ezekből a hangszerekből – etikátlanul – mesterhangszereket „fabrikáljon”. Ez nem új jelenség, a háború előtt is már Németországból, Észak-Csehországból „fehéren” hozták be a manufaktúra-hangszereket, itthon lakkozták, s dobták piacra. Jakob Stainer s Stradivari nevével gyárak alakultak, így már akkor is kaotikus volt a piac. A már említett kiállításon jelentettem be, hogy hazánkban talán egy új aranykorszak kezdődik, mivel a magyar állam három milliárd forinttal segíti a zenei képzés eszközállományának megújítását. Ezzel átláthatóbbá válik a beszerzés, és a jól felkészült mesterek kerülhetnek előtérbe.

– Gyakran felkérlek becslésre és hatósági feladatokra. A hamisítványok felismerése egyszerű feladat egy hat évtizedes életpálya tapasztalataival a háta mögött?

– Nagyon rizikós. Amikor ránézünk egy hegedűre, annak arca van, jellemzi mesterét. A műhelyekben viszont segítők dolgoztak, nem mindent a mester készített saját kezűleg. Életem során mintegy negyvenezer hegedűt láttam, s hazai és nemzetközi zsűrikben is gyakran vettem részt. Fiatalkoromban nem ismertem igazán félelmet, amikor egy tanúsítványt kiadtam. Elmondhatom, szerencsém volt. Egy

szakértő is könnyen tévedhet, nagy önbizalom kell hozzá, hogy bátran kiállítson – kétes esetben – egy tanúsítványt. Így csak az egész biztos esetekben adok ki kétséget kizáró véleményt. Egyéb esetben a „megítélésem szerint” vagy „nagy valószínűséggel” kifejezés kerül a tanúsítvány végére.

– Teszteket említett, ahol sok muzsikus megfordult. Milyen a velük való kapcsolata?

– Minden hangszerkészítő mellett megtalálható zenész is. Az együttműködés mindkettőjük számára fontos, a hangszerkészítőnek ellenőrizni kell, jó irányban halad-e, mit mond művéről a muzsikus. Ráadásul a zenész az eladásban is szerepet játszhat, mondjuk egy bemutató alkalmával. Jó kapcsolatban voltam a híres hegedűművésszel, Yehudi Menuhinnal, aki mindig vásárolt tőlünk hangszert tanítványainak. Barátomtól, Kónya Istvántól, a kiállításon résztvevő cremonai Stefano Conia édesapjától is vásárolt legalább négy hangszert, szintén tanítványai számára. A híres magyar hegedűművész és tanár, Kovács Dénes is szívesen látott vendég volt a műhelyemben, sokat beszélgettünk, s büszke vagyok barátságára. Szenthelyi Miklós Guarneri-hegedűjét is sok évig én tartottam karban.

– Egy nagy múltú család sarja, a legnagyobb magyar orvos emléke hogyan él a családi hagyományban?

– Hosszú ideig meggyőződésünk volt, hogy Semmelweis Ignác egyenes ági leszármazottai vagyunk. Egy legenda a dédapám és a híres orvos levelezéséről is regélt, sajnos ezek az írások azóta sem kerültek elő. Az egyik unokatestvérem komolyan kutatta a családi kapcsolatot, s oldalági rokonságot állapított meg.

A Semmelweis név a katonaságnál némi előnyt jelentett számomra, mivel a gyengélkedőn a rendelőt is én takarítottam, sőt a műszerek fertőtlenítését is rám bízta később, s egy egészségügyi-műtős iskolába is beírtak. Végül egészségügyi szolgálatvezetőként szereltem le. Dédnagybátyám talán büszkén tekintett le rám.

CSERMÁK ZOLTÁN

FORRÁS: SEMMELWEIS TIBOR MAGÁNARCHIVUMA

A mester munka közben, saját műhelyében

Egybegyűltek a fehér hollók

„Jómadarak” döntögetik az etnikai falakat Kolozsváron

A Fehér Holló Román–Magyar Küldőkönyvtár gálaműsorban mutatta be a Kolozsvári Rádió nagytermében szeptember 22-én azokat a román és magyar kisdíákokat, valamint regáti olvasókat, akik a fordításoknak köszönhetően lettek szerelme-
sek a magyar irodalomba. Küldőkönyvtár egyre több helységben alakul.

FOTÓK: NÁNÓ CSABA

A diákok magyar és román nyelven adták elő Arany János A walesi bárdok című balladáját

A mint a gálaműsoron kiderült: a közhiedelemmel ellentétben nincs is kevés fehér holló. Ugyanis sok ifjú és kevésbé fiatal jött el a Szabó Csaba tévészerkesztő és ötletgazda, a hollók vezetője (portrékon) által szervezett egy-órás rendezvényre.

A Fehér Holló Médiaklub Egyesület (Corbiu Albi) és vele együtt a portáljuk is 2014-ben született. Szabó Csaba, az egyesült kezdeményezője és vezetője elmondta: arról álmodtak, hogy a magyar–román kapcsolatokért tegyenek valamit, a világrengető, társadalommentő gondolatokat végül is tervekké alakították. Ezt elsősorban úgy kívánták elérni, hogy az egyesületbe igyekeztek román barátait bevonni. „Könyvtárat alapítottunk, ezen belül az oltyán, a jászvásári, konstancai ismerőseinket rávettük, olvassanak magyar irodalmat románra fordítva”. Ezáltal az egyesület rengeteg olyan könyvet hozott vissza a forgalomba, amit különben mások kidobtak volna, hiszen fordításokat kevesen olvasnak. A könyvtárnak jelenleg nagyjából 140 kötete van, sajnos arról nincs adat, hány könyvet fordítottak idáig magyarból román nyelvre. „Ingyenesen lehet kölcsönözni őket, az sem baj, ha nem küldik vissza, hiszen az is nagy dolog, hogy egy román embernek van a házában legalább egy magyar író alkotása” – teszi hozzá az egyesület vezetője. A románra fordított magyar könyvek egyre népszerűbbek, erre jó példa, hogy például Katona József Bánk bánját vagy Madách Az ember tragédiáját – melyek eredetiben sem könnyű olvasmányok – nagyon sokan szeretnék megszerezni maguknak.

Sok a fehér holló

Már a gála kezdetén érdekes dolgokat tudhatott meg a közönség a

társaműsorvezetőtől, Andrei Sebastian Csiplótlól. A fiatalember a magyarországi Battonyán él, román nemzetiségű, és jelenleg Kolozsváron ösztöndíjas diák. Szabó Csaba érdeklődésére elmondta, bár szülőföldjén kisebbségben vannak a románok, soha nem mondta nekik senki, hogy menjenek „haza”. Hozzátette, kiváltságos helyzetben vannak a magyarországi kisebbségek, és még soha senkinek nem gyűlt meg a baja például a román zászlóval. Sőt, az utóbbi időben egyre többen települnek át romániai románok is Battonyára, e Békés megyei, a román–magyar határhoz közeli városba.

A gálaműsor keretében bemutatkoztak a Fehér Hollók Médiaklub által létrehozott román–magyar könyvtárakkrajovai, marosvásárhelyi és máramarosszigeti kirendeltségeinek vezetői. Az ünnepségen az Octavian Goga Általános Iskola és az Onisifor Ghibu Elméleti Líceum román és magyar hetedikeseinek Ady Endre és József Attila románra fordított verseiből összeállított pódiumműsorát élvezhették a vendégek. A diákok két nyelven felolvasták Arany János A walesi bárdok című alkotását is, amelynek rockosított változata is felcsendült a gálán.

Díjazták a „hollófiókat”

A műsor keretében első alkalommal került átadásra a Fehér Hollófiókadíj, amelyet a Fehér Holló Médiaklub azon fiatal pályakezdő újságírók számára alapított, akik „az újságírás felé bizonyíthatóan, de főleg olvashatóan kacsinthatnak.” A 300 eurós díjat az idén Mátyás Orsolya újságírószakos diák vehette át, aki már iskolás kora óta közreműködik a helyi Szabadság napilapban, azóta is rendszeresen jelennek meg cikkei az újságban.

Az ünnepélyes díjátadás után Fehér Holló Díszmadár-trikót ölthetett magára Márkus Etelka, a MŰRE által frissen díjazott volt tévés szerkesztő. Bár a hollós mez néhány számmal nagyobb volt a kelleténél, újdonsült gazdája, aki immár több kezdő újságíró példaképe is egyben, örömmel vette át a jelképes jutalmat munkásságáért.

Különös színfoltja volt a műsornak Sevecsek Renáta bemutatkozása. A Paprika Rádió műsorvezető-szerkesztője ugyanis Magyarországon született, Pécsen járt egyetemre, aztán Erasmus-ösztöndíjjal Kolozsvárra került, és bár alig tud pár szót románul, annyira megtetszett neki a város, hogy azóta is itt él és dolgozik immár jó néhány éve.

Ahogy azt többen is megjegyezték a műsort követően, alig pár éves tevékenysége alatt a Fehér Hollók többet tettek a magyar és a román kultúra egymással való megismeretéseért, illetve a két együtt élő nemzet barátságáért, mint bármelyik hivatalos intézmény vagy párt Romániában. Bár a hasonló kezdeményezéseknek különféle okokból kétséges a jövőjük, Szabó Csaba kijelentette: hisz abban, hogy ez az egyesült működni fog a jövőben is, ha kapnak hozzá hivatalos támogatást, ha nem...

NÁNÓ CSABA